

Anna IRASIAK

<https://orcid.org/0000-0003-3046-6365>

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

Od redakcji: Podstawy Edukacji. Język w edukacji – edukacja językowa

---

Kontakt: a.irasiak@ujd.edu.pl

Jak cytować [how to cite]: Irasiak, A. (2019). Od redakcji: Podstawy Edukacji. Język w edukacji – edukacja językowa. *Podstawy Edukacji. Język w edukacji – edukacja językowa*, 12, 9–10.

„Podstawy Edukacji” to rocznik myśli społeczno-pedagogicznej, który ukazuje się od 2008 roku staraniem Katedry Pedagogiki (dawniej Zakładu Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań) Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. W tym roku mamy przyjemność oddać w ręce Czytelników kolejny tom, którego podtytuł brzmi *Język w edukacji – edukacja językowa*.

Zainteresowanie kategorią języka jako pojęciem podstawowym dla badania i opisywania rzeczywistości edukacyjnej ma swoje umocowanie w przekonaniu o powszechności i uniwersalności jego występowania i funkcjonowania w świecie życia. Jak pisze Michaił Bachtin: „we wszystkich dziedzinach swej różnorodnej działalności człowiek posługuje się językiem. Naturalnie charakter i formy wykorzystania języka są tak różnorodne, jak różnorodne są strefy ludzkiej działalności” (Bachtin, 1986, s. 348). W takim rozumieniu język urzeczywistnia się w całym bogactwie praktyk, wypowiedzi i działań werbalnych, których prymarną funkcją jest komunikowanie się międzyludzkie. Jest on nieustannie obecny w toku codziennego, społecznego i kulturowego współbycia. Można stwierdzić zatem, że z jednej strony praktyki językowe i komunikacyjne stanowią formę naszego bycia w świecie, ale z drugiej – także i ono wpływa na język i go kształtuje. Jak pisze Wailentin Wołoszynow: „słowo jako zjawisko *par excellence* ideologiczne, dane jest w ciągłym rozwoju i zmianach, subtelnie odbija wszystkie spo-

łeczne zwroty i zmiany. W losach słowa tkwią losy mówiącego społeczeństwa” (Wołoszynow, 1983, s. 103).

Aby uporządkować nieco i zawęzić ten jakże szeroki obszar rozważań, idea organizacji niniejszego tomu została zogniskowana wokół dwoistego spojrzenia na rolę języka w edukacji – jako edukację *poprzez* język i edukację *do* posługiwania się językiem.

Pierwsza część podtytułu odnosi się do procesu zapośredniczania wiedzy (ideologicznej? formalnej? specjalistycznej? interdyscyplinarnej? itp.) w języku podczas procesu kształcenia. Język w tym ujęciu może być również rozumiany jako medium umożliwiające wyrażanie indywidualnego *psyche* uczestników sytuacji edukacyjnych lub internalizację przez nich różnorodnych składników kultury. W przestrzeniach szkoły może on być środkiem więzi społecznej i oddziaływania na innych, jak również stać się środkiem oddziaływania na samego siebie.

Część druga podtytułu dotyczy rozważań związanych z uczeniem się języka ojczystego lub języka obcego jako wielowymiarowego procesu prowadzącego do zdobywania kompetencji posługiwania się nim i rozumienia go. Proponowany obszar nawiązuje zarówno do teorii dydaktyki języków (m.in. koncepcje teoretyczne, podejścia, modele, strategie), jak i praktyki edukacyjnej, związanej z wdrażaniem, weryfikacją teorii w codzienności szkolnej czy konstruowaniem innowacyjnych rozwiązań i alternatywnych ścieżek kształcenia.

Prezentowany w tomie zbiór studiów i rozpraw, także prac badawczych autorów stanowi interesujące spektrum rozważań nad rolą języka w szeroko rozumianych procesach i oddziaływaniach edukacyjnych. Różnorodność podjętej problematyki pokazuje, jak wiele problemów wciąż stoi przed pedagogami, nauczycielami czy edukatorami. Mam nadzieję, że opublikowane teksty stanowiąc będą twórczą prowokację dla nowych odczytań relacji język–edukacja i ciągłego dopełniania otwartej przestrzeni poznawczej. Dla badaczy natomiast stanowiąc będą cenne źródło wiedzy i inspiracji motywujących do podejmowania kolejnych badań i rozważań na tym polu.

Oddając dwunasty tom „Podstaw Edukacji” w ręce Czytelników ufam, że jego zawartość spotka się z zainteresowaniem i pozytywnym odbiorem. W tym miejscu chciałabym złożyć bardzo serdecznie podziękowania wszystkim autorom i współpracownikom, którzy przyczynili się do jego powstania.

Bibliografia

- Bachtin, M. (1986). *Estetyka twórczości słownej*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Wołoszynow, W.N. (1983d). *Marksizm i filozofia języka*. W: E. Czaplejewicz, E. Kasperski (red.), Z. Saloni (tłum.), *Bachtin: dialog, język, literatura* (s. 96–103). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.